

Magánszemélyek levéltári iratajándékozásának tanulságai JNSZ megyében

The lessons learned from private document donations in JNSZ County

CSÖNGE A.

Magyar Nemzeti Levéltár Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára, csonge.attila@mnl.gov.hu

Absztrakt

Történelmi ismeretekhez jellemzően írott dokumentumok kutatásával jutnak történészeink. Történelmünk forrásait a levéltárak őrzik. Hazánk legnagyobb közgyűjteménye, egyben legnagyobb levéltára a Magyar Nemzeti Levéltár, mely 2012-ben az Országos Levéltár és a megyei levéltárak összevonásával jött létre.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár sok évtizede gyűjti a megye településeinek közigazgatási iratait. A különböző hivatalokat, bíróságokat, iskolákat és állami vállalatokat törvény kötelezi arra, hogy történelmi szempontból maradandó értékű, vagy jogbiztosító irataikat tizenöt év elteltével leadják a levéltárakba. A magánszemélyeket, egyesületeket és pártokat azonban semmilyen jogszabály nem kötelezi arra, hogy magántulajdonban lévő régi irataikat, fényképeiket átadják a levéltárak valamelyikének.

A hivatalos forrásokon túl a magániratok is számos értékes adalékkal szolgálhatnak a történelem részletgazdagabb bemutatásához és megértéséhez.

E rövid tanulmány azt mutatja be, hogy JNSZ megyében hogyan változott az elmúlt években a magánirat ajándékozás, milyen okok álltak a változás hátterében, milyen dokumentumokat ajánlottak fel részükre és ezek miért jelentősek a levéltári kutatás szempontjából.

Kulcsszavak: Kultúra, társadalmi értékek és életmód szociológiája

Abstract

Our historical knowledge is based on historians' research of written documents. These written historical documents are preserved by archives. The biggest of our country's public collections is the National Archives of Hungary which was established in 2012 by merging the national and county archives.

For many decades the Jász-Nagykun-Szolnok County Archives have collected the administrative documents of the county's settlements. Various offices, courts, schools and state-owned companies are required by law to submit their records of historical value to the archives after fifteen years. However individuals, associations and parties are not required by law to pass on their private records or photographs to any of the archives.

In addition to the official sources the private documents can also provide a number of valuable insights for a more detailed presentation and understanding of history.

This brief study shows the changes of private records gifting in JNSZ County, the reasons behind the change, what documents were offered to them and are they important for archival research.

Keywords: Culture, Sociology of social values and lifestyle

Bevezetés

A Régiókutatás Szemle 2018. évfolyamában megjelent *Levéltári nyitás a lakosság felé JNSZ megyében: miért és hogyan?* c. tanulmány¹ átfogó képet nyújtott a Magyar Nemzeti Levéltár Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára működésének sajátosságairól, a társadalom felé történő nyitás okairól és módozatairól. Jelen írás ennek az összetett folyamatnak egy kicsi, de annál fontosabb szegmenséről, a magánszemélyek iratajándékozásairól szól.

Témánk felvezetéseként a levéltárak gyűjtőterületi munkájáról fogok megosztani néhány alapvető információt, majd kitérek arra, hogy miért fontos ezen belül a magániratok gyűjtése, ezután pedig néhány példán keresztül röviden bemutatom, hogy a JNSZ megyei levéltárban hogyan változott ez a tevékenység az elmúlt évtizedekben, végül pedig igyekszem némi tanulsággal is szolgálni.

1. Alapvetések

Azok kedvéért, akik most először olvasnak e témáról, érdemes tisztázni néhány alapvető kérdést. Elsőként azt, hogy mi is a levéltár? Lényegében a három közgyűjtemény típus egyike. A múzeumból mindenki hallott már, jellemzően régészeti leleteket, tárgyi emlékeket őriz. A könyvtár több példányban kinyomtatott könyveket tesz mindenki számára hozzáférhetővé. Míg a levéltár olyan közgyűjtemény, amely a történelem írott, papíralapú forrásait őrizi, melyek sok esetben csak egy példányban maradtak fenn.

Miért fontos ezen egyedi írott szövegek gyűjtése? Azért, mert történelmünk jellemzően ezeken keresztül ismerhető meg. A történelemkönyvek lapjain olvasható minden mondat és szó mögött valamilyen levéltári forrás, jobb esetben nem is egy, hanem több, egymással is összevethető, különböző írott, vagy képi dokumentum áll. A történészek e levéltári források kutatása és elemzése, összefüggéseik felismerése révén jutnak azon tények, adatok birtokába, amelyeket azután tömören összefoglalva tanulmányok lapjain, konferencia előadások szövegében prezentálnak. Míg egy publicista akár a tolla végét rágva, a képzeletére támaszkodva is kiegészítheti egy-egy újságcikkben az ismert tények közötti űrt, saját történetet költve, addig a történész hitelesen csak lábjegyzetekben meghivatkozott, tehát visszakereshető és így ellenőrizhető források alapján írhat le bármit történelmi eseményekről, személyekről. Tehát a levéltárban nem csak gyűjtik, hanem kutatják is a régi iratokat. Értelemszerűen csak azt tudjuk kutatni, amiről van írásos emlék. Amiről nincs, az fehér folt marad a történelemben. Akkor tehát, amikor eldöntjük, hogy milyen iratokat veszünk át és őrzünk meg az utókornak, gyakorlatilag arról döntünk, hogy *mi válhat a történelem részévé*. Akiről, vagy amiről nem marad fenn írott, vagy képi forrás, az elfelejtődik és olyan, mintha nem is létezett volna!

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár a megye és települései írott forrásait gyűjti. Az egyes állami, megyei, járási hivatalokat, önkormányzatokat, bíróságokat, iskolákat és állami vállalatokat törvény kötelezi arra, hogy történelmi szempontból maradandó értékű, vagy jogbiztosító irataikat tizenöt év elteltével leadják a levéltárakba.² A levéltárunkban őrzött iratok döntő többségét ezen, hivatalos úton keletkezett iratok teszik ki.

¹<http://regiokutatasszemle.hu/wp-content/uploads/Csonge-Attila-masolata.pdf> Letöltés ideje: 2019. január 23.

²<http://mnl.gov.hu/torvenyek> Letöltés ideje: 2019. január 23.

A magánszemélyeket és egyesületeket azonban semmilyen jogszabály nem kötelezi, nem is kötelezheti arra, hogy magántulajdonban lévő régi irataikat, fényképeiket átadják a területileg illetékes levéltárak valamelyikének.

Miért fontos mégis, hogy magániratok is a levéltárba kerüljenek? Azért, mert a történelem nem csupán hadvezérek és királyok, neves politikusok tetteiből áll, hanem a kis emberek hétköznapi életéből, emberi sorsából is. Ha kíváncsiak vagyunk arra, hogy a társadalom többsége hogyan élte meg a nagy történelmi eseményeket, ha meg akarjuk érteni a társadalmi folyamatokat, ha érdekel bennünket a megyei, települési helytörténet, az országotól eltérő helyi sajátosságok, tehát ha hitelesebb képet akarunk alkotni a történelemről, akkor nem elégedhetünk meg a közigazgatási iratok vizsgálatával, hanem gondot kell fordítanunk magánszemélyek történelmi forrásértékkel bíró iratainak gyűjtésére, elemzésére is.

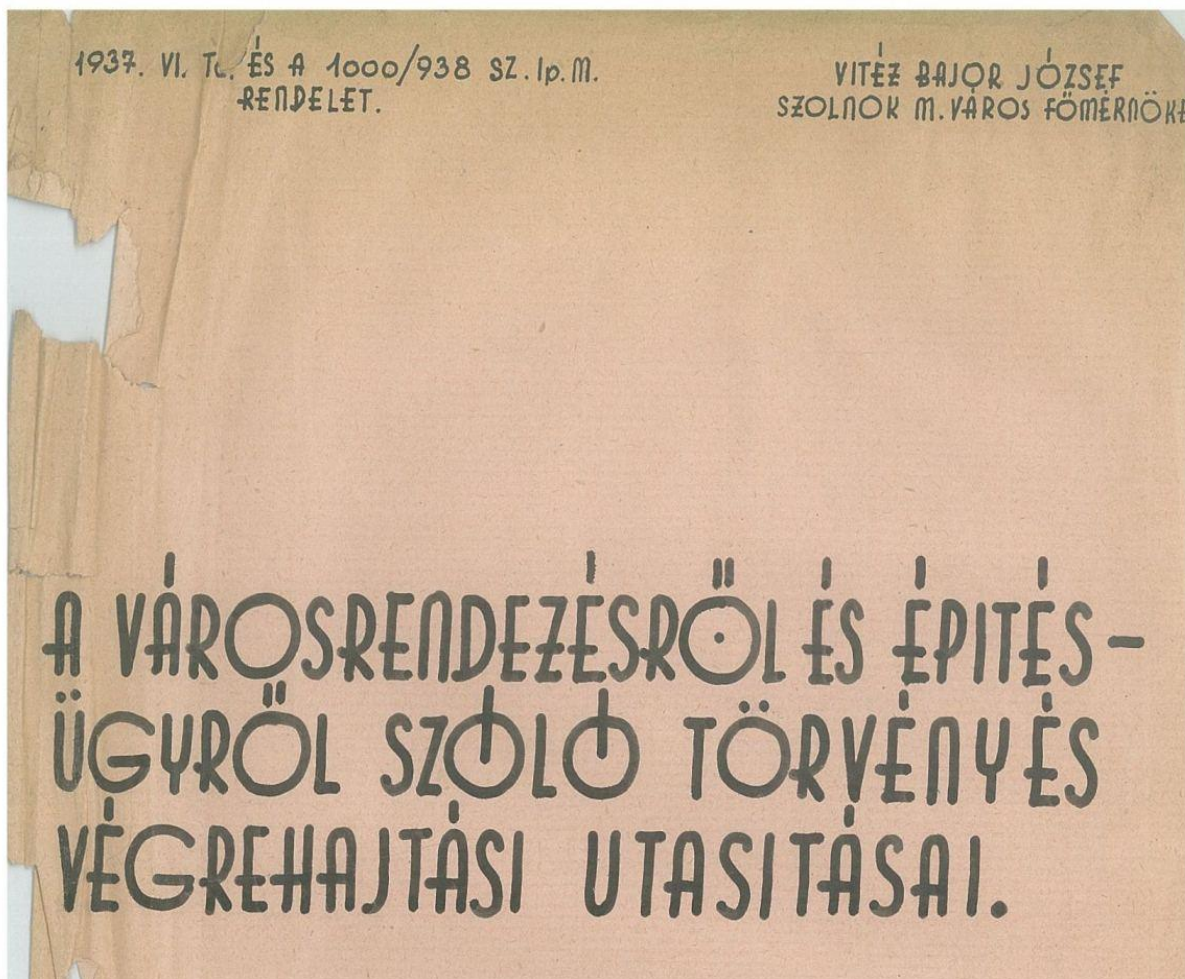
Természetesen, mint minden forrást, úgy a magánszemélyek iratait is megfelelő forráskritikával kell kezelni. Mégis *fontos adalékokkal szolgálhatnak* egy-egy történelmi eseményről, hiszen a hivatalos dokumentumok nem tudósítanak minden részletről, illetve nem adnak teljes képet. Ezzel szemben egy napló, egy visszaemlékezés, vagy titokban elkattintott fénykép olyan részleteket örökíthet meg, amit semelyik más korabeli hivatalos forrás nem örökíthetett meg. Ugyanígy magánszemélyeknél fennmaradhatnak olyan korábbi rendszerek hivatalos úton keletkezett dokumentumai is, melyeket egy későbbi politikai kor szisztematikusan megsemmisíteni igyekezhetett. De iratok pusztulhatnak el háborúkban, árvizekben, tűzvészekben is és így egyes korok és területek olyan forráshiányossá válhatnak, hogy gyakorlatilag csak magánszemélyek iratajándékaiból nyerhető bepillantás történetükbe. Számtalan oka van tehát annak, hogy miért fontos egyes magániratok levéltári megőrzése és kutatása.

Zárójeles megjegyzés: magánirat gyarapodáskor azért beszélünk *ajándékozásról*, mivel mint minden közgyűjtemény, a levéltár is szegény, így vásárolni nem tudunk, mert nincs miből. Tehát jellemzően csak akkor kapunk magániratokat, ha azokat valaki önként felajánlja. Ennek viszont több feltétele is van. Egyrészt fontos, hogy a magánszemély tudjon a levéltár létezéséről és arról, hogy ott mit csinálnak. Másrészt tudjon az iratfelajánlás lehetőségéről. Harmadrészt meglegyen az a bizalom a levéltár irányában, hogy azt feltételezze, jobb helyen lesz az általa fontosnak gondolt irat a levéltárban, egy közintézményben, mint otthon a saját íróasztala fiókjának mélyén, vagy egy antikváriumnak eladva.

2. Különleges és jellegzetes ajándékozási esetek

Tekintettel arra, hogy a levéltárak sokáig igen zárt intézmények voltak, ezért az iratajándékozásnak sem volt gyakorlata, különösen Szolnokon. Ha valakinek egy idős hozzátartozója meghalt, akkor az örökösök azt nézték, hogy mi az, ami pénzzé tehető és a régi, megsárgult irathagyatékok legtöbb esetben a szemétdombon végezték. Extrém példa: pár évvel ezelőtt egy szemétben guberáló hozott be egy szatyornyí iratot Szolnok város rendezési terveivel kapcsolatban. Valószínűleg egy mérnök hagyatéka lehetett. Az elmúlt években ezen iratok tudományos elemzése révén sikerült kideríteni, hogy nem az a budapesti mérnök, Papp Imre, Szolnok városrendezési tervének atyja, akit a háború utáni szakirodalom számon tartott, s nem a kommunista városvezetés új ötleteit valósították meg az elkövetkezendő évtizedekben, hanem bizony volt ennek a két háború közötti, Horthy-kori előzménye is, s a valódi készítő személyét, vitéz Bajor József városi főmérnök kilétét, a tervek kidolgozásában

játszott szerepét politikai okokból hallgatták el.³ Mindez egy szemétdombra kidobott iratkupac hatására indult kutatómunka eredményeként derülhetett ki. (1. kép)

1. kép: Szolnok városrendezési iratainak egy oldala.⁴

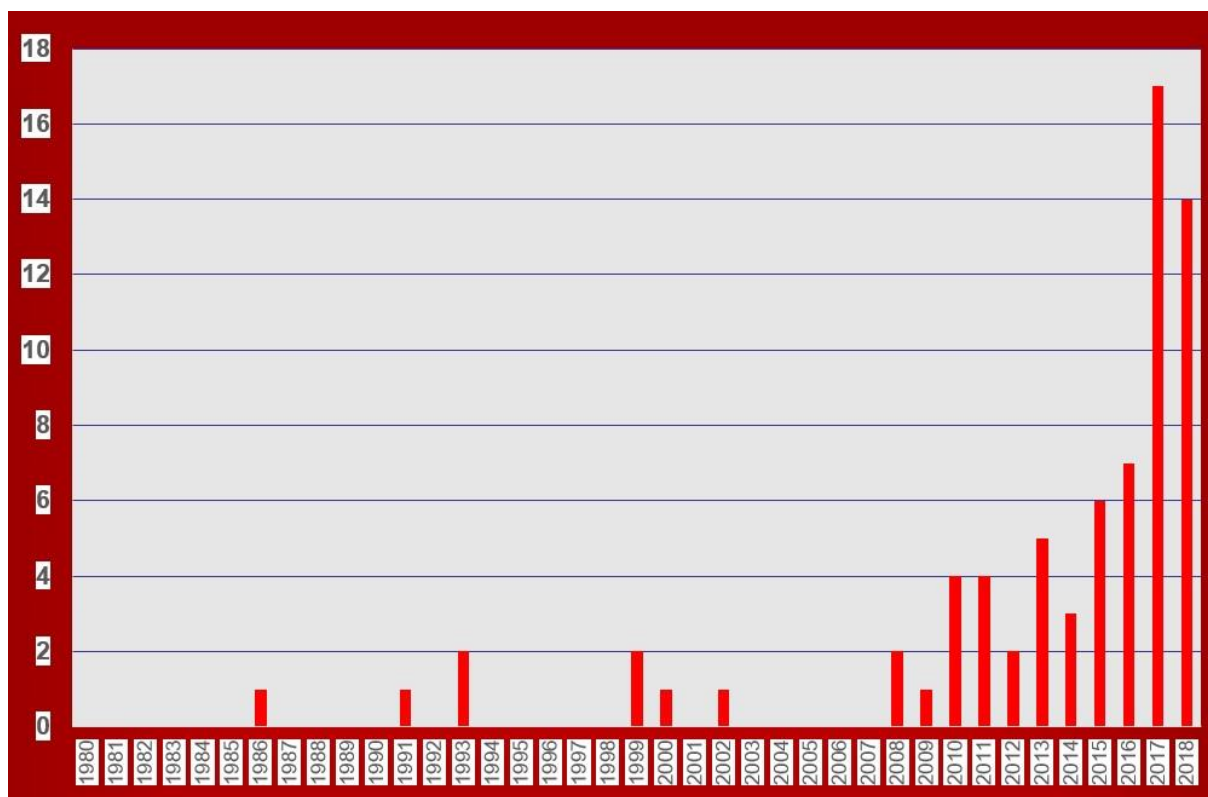
Sokan nem becsülték tehát elhunyt felmenőik irathagyatékát, nem is tudtak a levéltárról és az iratajándékozás lehetőségéről. A levéltárnak ezért is nyitnia kellett a lakosság felé, mely nyitási folyamat nálunk csak a 80-as években vette kezdetét, amikor végre a mi levéltárunk élére is diplomával rendelkező igazgatót neveztek ki. E nyitás több lépésben zajlott, levéltári évkönyv megjelentetésével, tudományos konferenciák és kiállítások megrendezésével, majd mind szélesebb társadalmi csoportokat megszólító közművelődési munkával és egyre intenzívebb helyi médiajelenléttel. Erről a folyamatról részletesen szoltam egy évvel ezelőtt. Ugyanakkor ez a folyamat

³Tekintettel arra, hogy vitéz Bajor József (1894-1962) német származású volt, eredetileg Kuchenbauer családnéven született, a megye egykori főispánjával állt rokoni nexusban, az első világháborús katonai érdemeiért vitézzé is avatták, s a második világháborúban légoltalmi parancsnokként a front megérkezéséig a városban szolgált, vagyis a német megszállás után is hivatalban maradt, ugyanakkor a szovjet csapatok bevonulását nem várta meg, a frontátvonulást Budapesten élte át, tehát halmozottan hátrányos helyzetűnek számított a háborút követően. Ugyanakkor szaktudására a városrendezési tervek kidolgozásához és megvalósításához az új, kommunista városvezetésnek is megkerülhetetlenül szüksége volt, amit sok egyéb tény mellett az is bizonyít, hogy egészen 1955-ig, tehát a Rákosi-rendszer évei alatt is a város főmérőkeként dolgozhatott. Csöngé Attila: Ki volt Szolnok városrendezési tervének atyja? (Kézirat. Várható megjelenés a TISICUM c. múzeumi évkönyvben 2019 elején.)

⁴Magyar Nemzeti Levéltár Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára (továbbiakban: MNL JNSZML) XV. 16. Szolnok város rendezésével kapcsolatos iratok

tette lehetővé, hogy immáron egy helyben ismert és népszerű intézményként eredménnyel népszerűsíteni tudjuk a magánirat ajándékozás lehetőségét is.

Ez jól tetten érhető az iratajándékozások számának növekedésében. (2. kép)

2. kép: Papíralapú iratajándékozások éves száma az MNL JNSZ Megyei Levéltárban (1980-2018)
Forrás: Saját szerkesztés

Mivel a mi levéltárunk más megyei levéltárakhoz viszonyítva is sokáig zártabb volt, ezért a magánirat ajándékozás is később és lassabban vette kezdetét. A rendszerváltás előtt gyakorlatilag nem volt iratajándékozás. A 80-as években tíz év alatt összesen egy iratajándékozási eset volt, melynek keretében egy szál nemesi oklevelet a levéltárnak adományoztak. A 90-es években kezdetét vette a lassú nyitási folyamat, a kárpótlások idején a lakosság is tömegesen kereste fel a levéltárat, többen megismerték, hogy van ilyen intézmény és milyen jó tud lenni az, ha itt megőrzik a régi iratokat. Ez magával hozta az iratajándékozás megjelenését is, igaz, a 2000-es évek elejéig még mindig csak rendkívül szerény mértékben. Ekkor már nem tízévente egy, hanem átlagban két évente egy iratajándékozás volt levéltárunkban. 2010-től, a levéltár ismertségének és népszerűségének növekedésével arányosan az iratajándékozás is fellendült. Ekkor már évente három-négy-öt iratajándékozás volt. 2011-ben rendeztük például első világháborús kiállításunkat, melynek kapcsán meg lehetett szólítani magánszemélyeket, hogy előbb csak a kiállításra adjanak kölcsön régi fényképeket, iratokat, később a kiállítást követően is nálunk hagyják azokat.⁵

Mivel munkánk során a helyi sajtó képviselőivel is sikerült szoros kapcsolatot kiépítenünk, ezért az elmúlt években úgy döntöttünk, hogy ezt a jó kapcsolatot tudatosan az iratajándékozás népszerűsítésére is felhasználjuk. Idén is volt olyan iratfelajánlónk, aki a kórházban feküdvé,

⁵http://mnl.gov.hu/mnl/jnszml/virtualis_kiallitas/i_vilaghaboru Letöltés ideje: 2019. január 23.

unalmában az újságot olvasva talált iratajándékozásról hírt adó cikke és így határozta el, hogy ő is nekünk ajándékozza régi, történeti értékű iratait. De a Szolnok Televízió segítségével is készíthettünk olyan magazinműsort Levéltári Kincseink címmel, amiben olykor ajándékba kapott dokumentumokat is be tudunk mutatni. Ezeket azóta is ismétli a televízió és így rengeteg emberhez elér felhívásunk az iratajándékozásról. (3. kép)

3. kép: Új Néplap, 2016. szeptember 27-i számának címlapképe

Volt, hogy egy rendezvény jelentett inspirációt valakinek. Külsős kutatónk, Dr. Sebők Balázs például a munkásország megyei történetéről tartott előadást, melyet igen tárgyilagosan, pozitívumokat és negatívumokat egyaránt felsorakoztatva mutatott be. A hallgatóság egyik tagja ezen előadás hatására döntött úgy, hogy munkásor apja iratait megosztja a levéltárral, mert látta, hogy itt nem politikailag motivált lejárató kampány, hanem tárgyilagos kutatómunka folyik. A magas szakmai színvonal tehát ezen a vonalon is kifizetődő lehet.

A szakmai kapcsolatokon túl a személyes ismeretség fontosságára hívja fel a figyelmet az az eset, amikor a MOL egykori vezérigazgató-helyettese, Dr. Szalóki István több éves személyes kapcsolat után végül nem a zalaegerszegi Olajipari Múzeumnak, hanem nekünk adta át feljegyzéseit, mely a szolnoki székhelyű Nagyalföldi Kőolajkutató Vállalat történetével kapcsolatos adalékokon túl is számtalan érdekességet rejt.⁶ Egy-egy ilyen kapcsolat és az azzal járó bizalom évek alatt tud csak kialakulni és addig sok szakmai sikert és magas színvonalú munkát kell felmutatni. (4. kép)

⁶MNL JNSZML XIV. 22. Dr. Szalóki István irathagyatéka

4. kép: Dr. Szalóki István (balra) 2016-ban a Levéltári est programsorozat keretében megtartott előadása végén, melyet 2017-es iratajándékozása követett

A személyes megjelenés fontosságát különösen érezzük a pártok esetében is. Bármily meglepő, manapság a pártokat, egyesületeket sem kötelezi semmi dokumentumok levéltári leadására. Választások esetén a plakátok, szórólapok, választási programok – amelyek pártnak épp van nyomtatott programja – tehát bármilyen dokumentum gyűjtése csak úgy lehetséges nálunk, ha a levéltáros személyesen felkeresi az egyes pártok irodáit és elkéri azokat, „ha a hegy nem megy Mohamedhez, Mohamed megy a hegyhez” jeligével. Ezen esetekben is fontos a bizalom, valamint a személyes fellépés, meggyőző erő, valamint a politikusok hiúsága, hogy a történelem részévé válva látványosabb nyomot hagyjanak. (5. kép) Hasonló módszerrel gyűjthetők a mozi és különböző rendezvény-plakátok.

5. kép: Pártok, egyesületek, filmek és rendezvények plakátjai a Levéltárban

A szemléletformálásra példa lehet a Szolnoki Járási Hivatal esete, mely tavaly kapott új épületet. Tőlünk kérték segítséget, hogy a folyosókat a járás történetét bemutató levéltári dokumentumokkal díszíthessék. Ennek jegyében kétszer is felvilágosító előadást hallgathattak meg az ott dolgozók a háborús iratpusztulásokról és a dokumentumok megőrzésének fontosságáról, aminek eredményeként idén már maguktól ajánlották fel, hogy az osztályvezetőkről készült tabló másolatát szeretnék elhelyezni a levéltárban az utókornak történő megőrzés céljából.

Az iratajándékozások rendkívül sokfélék lehetnek. Előfordul, hogy valaki csak egyetlen apró papírost hoz be és mi annak is örülünk, mert az is lehet érdekes. Példaként említhető egy 1941-es világtérkép, mely a háború közbeni határokat mutatja. Aki látott már történelmi dokumentumfilmeket a világháborúról, az tudja, hogy a különböző frontvonalakat és hadmozdulatokat sok esetben nem az adott korszak térképein, hanem vagy háború előtti, vagy háború utáni térképeken szemléltetik. Egy laikusnak nem tűnik fel, de nekünk, történész-levéltárosoknak az az egy szál térkép is értékes ajándék volt, mert az országhatárok különleges állapotát szemlélteti.

De előfordul olyan is, igaz ritkábban, hogy valaki komplett irathagyatékot ajánl fel nekünk. Példaként említhető Jász-Nagykun-Szolnok vármegye 1919 és 1944 közötti alispánja, Alexander Imre több

doboznyi irat és fényképhagyatéka, melyet lánya, a fényképen az udvarlója mellett mosolygó hölgy ajándékozott nekünk.⁷ (6. kép)

6. kép: Alexander Magdolna udvarlójával. A fényképfelvételek a személyek arcképein túl megőrizhetik a különböző viseleteket, vagy épp a lakás enteriőrök változásait is. Az avatott szemnek számtalan szempontból érdekes forrás lehet akár egy olyan hétköznapi családi felvétel is, mint a fenti.

Van sok olyan eset, amikor valaki érzelmi okokból ragaszkodik egy-egy családi irathoz, fényképhez. Nyilván a levéltárosok sem fogják kicsemegezni senkinek a családi fotóalbumát. Szerencsére a 21. században a technika fejlődése már lehetővé teszi a digitalizálást. A dokumentumok így is hasznosulnak a tudományos kutatómunka számára, amit bizonyít kollégám, Bojtos Gábor főlevéltáros könyve Szolnok első világháborús hátszázági történetéről, melyben helyet kaptak többek között egy lokálpatrióta szolnoki ügyvéd, Dr. Vincze Gyula digitális másolatban felajánlott gazdag gyűjteményének darabjai is, ahogyan a helyi családkutató klub vezetője, B. Sipos Gabriella is ilyen formában osztotta meg velünk különleges fényképeit.⁸

Ez a technika tette lehetővé, hogy az iratajándékokat beszkennelve egy vándorkiállítás létrehozásához 2016-ban, amit azóta nemcsak Szolnokon, de a megye több településén is bemutathattunk és továbbra is használni fogunk.⁹ (7. kép) Ez azért fontos, mert a levéltár földrajzi elhelyezkedéséből és a közlekedésből adódóan az iratajándékozók többsége szolnoki. Nem is várható el, hogy valaki vidékről csak azért utazzon be Szolnokra, hogy akár néhány szál iratot behozzon nekünk. Természetesen vannak esetek, amikor telefonon szólnak és mi autóval kimegyünk, de több embert megszólít és a levéltár vidéki ismertségét növeli, ha egy ilyen vándorkiállítást eljuttatunk más városokba is. Fontos

⁷MNL JNSZML XIV. 10. Alexander Imre alispán irathagyatéka

⁸Bojtos Gábor: Szolnok és az első világháború – Hátszázág, hősök, emlékezet. Szolnok, 2017.

⁹http://mnl.gov.hu/mnl/jnszml/hirek/leveltari_vandorkiallitas_nyilt_a_tiszapart_moziban Letöltés ideje: 2019. január 23.

tehát, hogy kimozduljunk a megyeszékhelyről. Jászberényt követően Tiszaföldváron a Tiszazugi Földrajzi Múzeummal rendeztünk közös kiállítást ebből az anyagból, melyet egybekötöttünk magánirat digitalizálással is. Azzal a felhívással fordultunk a helyiekhez, hogy a megnyitóra mindenki hozzon magával egy, vagy több iratot, amit lemásolhatunk, melynek sokan eleget is tettek. Legutóbb Túrkevére jutott el tárlatunk és tervezzük további helyszínek sorra vételét is.

7. kép: „Bővülő történelem” kiállítás megnyitója a szolnoki TiszapArt Moziban 2018. január 9-én.

Az intézményi együttműködést is segíti egy ilyen közös kiállítás, hiszen a helyi múzeumok is sokszor kapnak iratfelajánlásokat. Ugyanakkor ezekről ritkán vezetnek olyan pontos és mindenki által hozzáférhető nyilvántartásokat, mint a levéltárak. Tiszaföldváron e közös kiállítás jegyében sikerült átmásolatlank magunknak a múzeum gyűjteményéből a Martfői Cikta Cipőgyár digitalizált fényképgyűjteményét, ami jól kiegészíti a nálunk őrzött iratokat. Cserébe mi is továbbadjuk nekik azt a 2-3 tucatnyi üvegnegatív fényképet, amelyet első körben nekünk ajánlottak volna fel, de az ott élt fényképész hagyatéka, benne közel ezer darab üvegnegatívval Tiszaföldváron található meg, s nem lenne szerencsés, ha egy hagyatéka kisebb része különszakítva lenne csak kutatható.¹⁰ Ez a fajta együttműködés igen ritka különböző közgyűjtemények között, mivel mind a levéltárak, mind a múzeumok féltékenyen őrzik saját gyűjteményüket. E bizalomnak és szolidaritásnak a kiépülése is hosszú éveket vett igénybe.

¹⁰http://mnl.gov.hu/mnl/jnszml/hirek/ajandek_a_foldrajzi_muzeumnak Letöltés ideje: 2019. január 23.

3. Konklúzió

Összefoglalva az elhangzottakat elmondható, hogy a magánirat ajándékozás rendkívül értékes adalékokkal gazdagíthatja a történettudomány által vizsgált források körét. Az ajándékozás fellendítése ugyanakkor nem megy egyik pillanatról a másikra. Sok év, esetünkben három évtized munkája kellett hozzá, hogy ismertségünk és elismertségünk révén olyan pozitív kép alakuljon ki rólunk a köztudatban, hogy érdemben elő tudjuk mozdítani az iratajándékozást. Ebben nagy segítségünkre vannak a kiállítások, illetve a technika fejlődése révén a digitális másolatkészítés is. Bár még mindig a legjobb ajánlólevél a személyes ismeretség és bizalom, de már kezdik éreztetni hatásukat a helyi médiában közzétett felhívások, megszólalások is. (8. kép)

Amennyiben olyan régi, családja életét és mindennapjait megörökítő fotókkal, iratokkal, esetleg társadalmi szervezetek, egyesületek, alapítványok, pártok tevékenységére vonatkozó dokumentumokkal rendelkezik, melyek Jász-Nagykun-Szolnok megye múltjára vonatkozóan helytörténeti jelenőséggel bírnak, keresse bizalommal levéltárunkat! A kordokumentumokat eredetiben, vagy digitális másolatban is örömmel fogadjuk.

Őrizzük meg együtt a múltat!

Magyar Nemzeti Levéltár Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára
5000 Szolnok, Pozsonyi út 40-42. Tel: 56/421-404

8. kép: Magánirat ajándékozást népszerűsítő szórólap

Kulturális misszióm részének érzem, hogy itt, e rövid összefoglaló végén is arra kérem a Tisztelt Olvasókat, vigyék hírét a levéltári magánirat ajándékozás lehetőségének! Nem csak a mi levéltárunk, hanem bármely levéltár örömmel fogadja magánszemélyek iratfelajánlásait. Akár egyetlen irat, vagy fénykép, akár digitális másolatban történő felajánlása is biztosíthatja, hogy egy adott személy, vagy esemény, így a Tisztelt Olvasók felmenőinek cselekedetei is a történelem részévé válhassanak! Iratfelajánlásaik révén alakíthatják közös történelmünket és segítik a történészek munkáját. Kérem, hogy otthonukban is ilyen szemmel nézzenek régi irataikra, fényképeikre!

Irodalomjegyzék

- Bojtos Gábor: Szolnok és az első világháború – Hátország, hősök, emlékezet. Szolnok, 2017.
- Czégény Istvánné–Cseh Géza–Csöngé Attila–Mákos Judit–Szabóné Maslowski Madlen–Szikszai Mihály: *A Magyar Nemzeti Levéltár Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára*. Székesfehérvár, 2015.
- Káli Csaba: *A Magyar Nemzeti Levéltár Megyei Levéltárai. Magyarország Levéltárai 2014*. Szerk.: Hermann István. Budapest, 2015. 32-46.